

sosialurin

telf. 147 20. 11820
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevri:
Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Blaðmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Telefon- sjónleikurin

AT VIT í Føroyum ynskja eina væl-virkandi telefon, ongantið ov skjótt, er eingin ivi um. Hvussu hetta kann gerast, hevur eisini ligið greitt í fleiri ár, og hóast hetta hevur verið eitt landsáhugamál, hevur avgerðin ligið hjá Tórshavnar býráð.

AT BÝRÁÐIÐ í Havn hevur viðgjørt hetta mál í slíkum álvara, sum tað hevði sæmt seg, er synd at siga. Ikki tí — málið hevur verið á skránni í tíð og úrtíð, og Telefonverkið hevur havt alla orsök at hildið at hetta skuldi enda við, at byggiloyvi varð givið.

FYRI mánað síðani samtykti býráðið ikki at geva loyvi til byggjan út frá mest at kalla kenslubornum sjónarmiðum heldur enn út frá byggisamtyktini, sum galdandi er fyri kommununa.

Í TÍLÍKUM málum er landsstýrið kærustovnur, og vendi telefonverkið sær tí til landsstýrið við málinum. Landsstýrið hevur síðani havt fund við býráðið, og varð tá boðað frá, at býráðið fór at taka málið upp aftur á einum komandi býráðsfundi.

HESIN fundur var seinasta hós-kvöld. Uppskot varð samtykt, sum áleggði byggideild býráðsins saman við TFL at gera eitt uppskot til bygging á økinum eystanfyrir verandi telefonstöð.

SJÁLVANDI er at fegnast um, at býráðslimir nú taka hetta mál við størri álvara enn áður og hava skilt, at hetta ikki stríðir ímóti byggisamtyktini, sum galdandi er, heldur enn at adminisrera eina byggisamtykt eftir fólkssum og einum gløðandi hjarta, sum ein av teimum tók til.

HINVEGIN er at harmast um henda sjónleik, ávisir býráðslimir hava spælt nú í fleiri ár. Jú sanniliga — ein dýrur sjónleikur. Hvar vóru fólksini hjá býráðslimum tá teir góvu loyvi til klubba, losju, hotel, arbeiðsmannafelagshús ella bønhus? Tá høvdu vit ikki varhugan av, at tað fleyt yvir av kenslum um gomlu og hugnaligu býarmyndina.

Heðin Klein — royndarstöðin og landbúnaðarskúlin

Aftursvar:

Góði Heðin, tú skalt hava mína tøkk fyrri, at tú nýtir tína knøppu tíð sum landsstýrismaður til alment at siga fólki frá, at jbm. í Sosialinum merkir Birgir Mohr á Sandi — vit báðir eru samdir um, at hetta hevur stóran týdning fyri Føroya fólk at vita.

Álikavæl haldi eg tað vera meira týðningarmikið, at tú — sum eitt av fyra fólkavaldu umboðum Sandoyinga — nýtir hesa tíð til at siga okkum, hvørja stöðu tú hevur í málinum um royndarstöð og landbúnaðarskúla og eisini vísa okkum á, hvat tú gert fyrri at fáa henda stovn lagdan her í oyyna, um tú er fyrri hesum.

Hóast bløðini hava verið á tremur um málið í seinastuni, so hevur mær kunnugt eingin av okkara fyra fólkavaldu úr Sandoyinni:

Demmus Hentze, landsstýrismaður
Heðin Klein, landsstýrismaður
Hans Marius Joensen, løgtingsmaður
Eyðun Videre, løgtingsmaður

skrivað ella sagt eitt orð alment um, hvørja stöðu teir hava, enn minni argumenterað fyrri síni stöðu. Eg havi fyrr skrivað og vist á møguleikan fyrri at leggja henda stovn í Sandoyinni — á Dalsgarði í Skálavík, og Hanus í Miðstovuni hevur fleiri ferðir skrivað og sagt alment, at hann metti hetta vera bestu loysnina.

Hvat skuldi verið meira náttúrligt, enn at Sandoyinni ognaðist henda stovn. Hvar í Føroyum finna vit meira landbúnaðarvinnu enn her? Bóndagarður er tøkur til endamálið, har til stóru, 11 merkur og 4 gyllin, og bóndin er fúsir til at samráðast um málið. Figgjarnevnd løgtingsins hevur

ávíst Sandoyinna í hesum sambandi. Og løgmaður sigur — hóast aðra stöðutakan í landsstýrinum — at hann hevur verið fyrri at lagt stovnin her.

Burtursæð frá einari higartil fyrri almenninginum duldari stöðutakan Heðin Kleins í landsstýrisins gerðabók, so er ikki vet gjørt av okkara fólkavaldu úr Sandoyinni fyrri, at fáa henda stovn lagdan her. Hvi skal stöðutakanin hjá Heðin Klein vera eitt dulmál fyrri almenninginum? Vit hava í bløðunum fingið at vita, hvussu Altí, Demmus og Dánjal Pauli hava atkvøtt í landsstýrinum? Øll skriveigin higartil í 14. september — málgagni Tjóðveldisflokksins og tins — er ein argumenteran fyrri Streymnesgarðinum?

Av hesum skilur tú, at eg als ikki havi lopið á nakran bláma og heldur ikki bert gitt. Tað framgongur svart uppá hvítt, so ein kundi ikki koma til

aðra niðurstøðu.

Lat meg skoyta uppi, at hevur tú í landsstýrinum atkvøtt fyrri Dalsgarði, ella fyrri at leggja stovnin í Sandoyinni, so skalt tú hava mína tøkk fyrri tað, men meinat tú tað av hjarta, so sig okkum tína stöðu alment, so vit ikki gita, og vis okkum tin stríðshuga fyrri at røkka málinum. Tí stríðast má, um hetta skal røkka. Higartil hevur tú litið, fyrri ikki at siga einki, vist, vit vita enn ikki tína stöðu, hóast tú dagliga letur teg upp fyrri bløðunum í øðrum málum, sum eisini rætt er.

Er nakar veruligur vilji hjá okkara fólkavaldu umboðum úr Sandoyinni fyrri hesum máli, so vísið tað í verki — fáid Føroya løgting at taka málið upp aftur einaferð enn og atkvøðið fyrri, at hesin stovnur verður lagdur í Sandoy.

Birgir Mohr

Telefonmálið, mentunarlig armóð og landaskomm

tjak og meningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórinn veit, hvør hevur skrivað brovini.

ina kring knøttin.

Hin tekniski og visindaligi parturin á sjógvi og landi er á mongum økjum ikki hjá okkum at skammast yvir, um vit annars framvegis hava tamarhald á honum; men eyðkent fyrri tilfatskommin lond í knappligari menning tykist vera, at myndugleikarnir og umsitingin hava so nógv um at vera í navni framburðsins, at neyðugt hald av sáluni ella teirra megi, sum myndar grundarlagið undir sjálvari menningini, verður skúgvad til viks, og tað antin hetta er galdandi fyrri einstaklingin ella fyrri tjóðina sum heild.

Ílt er at siga, hvørjir lutirnir í hesum ósjónliga stöðinum hava størsta

týðningin — ábyrgdarskema, næstakærleiki, kristni, kvæði ella kanska bert vanligt umhugsni og røskapur ella hvørjar dygdirnar annars kunnu vera — list og umhvørvisalskur ikki at forgloyma. Tað ber væl til at loka seg inni í einum rúmdarfari uppi undir hvalvinum ella í einari bumbutryggari betongholu langt undir jørð, umgird við øllum teim hentleikum, sum stokkuta stund kunnu gera livið lætt og listiligt í góðgæti og yvirflóð av øllum tí, peningur og teknikkur kann formáa; men so er tað, at frumtrøllið stingur seg undan kavi og krevur upp aftur meira — bæði fyrri eygu og oyru og allar sansir, og verður kravið ikki eftirlit, gerast vit antin dølsk burturav ella missa viðið.

Í Føroyum hevur tað mentunarliga — sum eisini rættast man vera — mest hvítt á einstaklinginum, við lutvisum ispræningum frá tí almenna til stuðul av ymiskum tiltøkum, sum hava verið sett í verk — føroyum til gleði og gagn, eisini listafólki Føroya, sum kanska í summum forðum kundu ynskt sær

betur umstøður at arbeiða undir, men valla meira áhugaðan áskoðara, lurtara og lesara enn føroyingin. Í mun til fólkatálið munnu vit eiga mestu listafólki í heiminum — mong teirra langt yvir meðal og summi so framúrskarandi, at tey eru við at verða ella eru vordin heimskend, eitt nú William Heinesen, sum vit øll í stundini brásint kanna okkum sum føroying, tá hann í útendskum bløðum verður nevndur sum danskur rithøvundi.

Kemur ókunnufólk á land í Føroyum, vita tey ikki altíð, hvussu oyggjalandi eitur: men Tórshavn, Tinganes og William Heinesen kenna tey øll, og nærkast tey gomlu Havnini, har leikir fóru fram, fáa tey mest sum eitt hátíðarligt yvirbrá, just sum Shakespeare-fans hjá hinum Williami í Stratford-on-Avon, børn í øllum aldri í smáttu H.C. Andersens í Odense, ferðafólk í Wien, har hvørt fótafet tónleikaskaldanna er skrásett næstan sum halgdómar, ella hann verður hugtakin eins og ein vanligur føroyingur, sum vitjar í Íslandi, Framhald á síðu 14